

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Сумський державний університет

Введено в дію наказом ректора
№0499-I від 27 травня 2024 р.

ПОЛОЖЕННЯ
про організацію наукової, науково-технічної діяльності
у Сумському державному університеті

Версія 03

(Базова версія затверджена рішенням вченої ради Протокол № 5 від 13 грудня 2007 р.)

1. Загальні положення

1.1. Положення регламентує наукову, науково-технічну та інноваційну діяльність (далі – ННТІД) Сумського державного університету (далі – СумДУ, Університет) та створене для забезпечення правових, економічних і організаційних умов ННТІД.

1.2. ННТІД в Університеті є невід’ємною складовою освітньої діяльності. Проведення наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності Університетом є обов’язковим.

1.3. Суб’єктами наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності є наукові, науково-педагогічні працівники, особи, які навчаються в Університеті, інші працівники Університету, а також працівники підприємств, установ і організацій, які спільно з Університетом провадять наукову, науково-технічну та інноваційну діяльність (далі – суб’єкти ННТІД).

1.4. Наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність в Університеті регламентується законодавством України, зокрема Законами України «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про інноваційну діяльність», «Про вищу освіту», цим Положенням та іншими нормативними документами загальнодержавного і внутрішньоуніверситетського рівнів.

1.5. В організації та проведенні наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності, університет дотримується стандартів та норм визначених в програмі Європейського дослідницького простору для досліджень та інновацій та в Рекомендаціях Ради ЄС про Пакт про дослідження та інновації в Європі.

1.6 Наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність може проводитися Університетом у низці організаційних форм, у тому числі через створені ним юридичні особи, у випадках, визначених Законом України «Про вищу освіту».

МОН України	Положення про організацію наукової, науково-технічної діяльності у Сумському державному університеті	Стор. 2
СумДУ		Версія 03

2. Мета та основні завдання ННТІД

2.1. Основною метою наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності є здобуття нових наукових знань шляхом проведення наукових досліджень і розробок та їх подальшого спрямування на створення і впровадження нових конкурентоспроможних технологій, видів техніки, матеріалів тощо для забезпечення інноваційного розвитку суспільства, а також підготовки здобувачів вищої освіти.

2.2. Основними завданнями наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності Університету є:

- одержання нових знань про закономірності розвитку природи, суспільства і людини та можливості їх використання для отримання корисних для суспільства результатів;
- одержання конкурентоспроможних науково-прикладних результатів;
- застосування нових наукових, науково-технічних знань під час підготовки здобувачів вищої освіти;
- формування сучасного наукового кадрового потенціалу, здатного забезпечити якісне проведення фундаментальних і прикладних досліджень, виконання прикладних розробок та їх впровадження;
- підтримка існуючих та формування нових наукових шкіл, започаткування нових напрямів досліджень і розробок, здійснення заходів щодо підтримки наукових досліджень молодих учених і студентів;
- ефективне використання потенціалу Університету для вирішення пріоритетних завдань розвитку науки і техніки та впровадження результатів прикладних досліджень і розробок у практичну діяльність;
- розвиток нових, прогресивних форм науково-технічного співробітництва із закордонними і вітчизняними осередками академічної та галузевої науки з метою спільного вирішення найважливіших наукових проблем фундаментального і прикладного характеру;
- організація інформаційної та видавничої діяльності, популяризація досягнень науки і техніки в університеті, зокрема через засоби масової інформації, мережу Інтернет тощо.

3. Загальна науково-організаційна структура та управління ННТІД

3.1. Стратегію та перспективні напрями розвитку наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності Університету визначає Вчена рада, яка також:

- за поданням ректора ухвалює рішення про утворення, реорганізацію та ліквідацію наукових підрозділів;

МОН України	Положення про організацію наукової, науково-технічної діяльності у Сумському державному університеті	Стор. 3
СумДУ		Версія 03

- затверджує положення про структурні підрозділи та положення, що регламентують ННТІД Університету;
- ухвалює основні напрями наукових досліджень та розробок наукових шкіл та структурних підрозділів;
- затверджує теми дисертацій здобувачів наукових ступенів;
- присвоює вчене звання старшого дослідника;
- рекомендує до друку наукові видання;
- визначає обсяги коштів, які є основою діяльності Наукового товариства студентів (слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених;
- розглядає інші питання ННТІД Університету відповідно до його Статуту та цього Положення.

3.2. Загальне управління ННТІД здійснює в межах його повноважень Міністерство освіти і науки України. Безпосереднє управління ННТІД в Університеті здійснює ректор. Ректор відповідає за провадження наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності Університету та у межах наданих йому повноважень:

- організовує ННТІД Університету;
- видає накази і розпорядження, дає обов'язкові для виконання всіма суб'єктами ННТІД доручення;
- укладає договори;
- контролює дотримання всіма суб'єктами ННТІД штатно-фінансової дисципліни;
- призначає на посаду та звільняє з посади працівників;
- визначає функціональні обов'язки працівників;
- затверджує річні тематичні плани виконання НДР;
- здійснює контроль за якістю роботи наукових та інших працівників структурних наукових підрозділів;
- визначає порядок, встановлює, в межах визначених законодавством та/або відповідними нормативними актами, розмір доплат, надбавок, премій, матеріальної допомоги та заохочення наукових та інших працівників структурних наукових підрозділів;
- забезпечує охорону праці, дотримання законності та порядку;
- відповідає за результати ННТІД Університету перед засновником або уповноваженим ним органом;
- здійснює інші, передбачені Статутом, повноваження.

3.3. Організацію наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності в Університеті та її безпосереднє керівництво, планування, поточне управління здійснює проректор з наукової роботи в межах делегованих ректором

МОН України	Положення про організацію наукової, науково-технічної діяльності у Сумському державному університеті	Стор. 4
СумДУ		Версія 03

повноважень. Функції управління та організації наукової діяльності проректор з наукової роботи здійснює через створені в Університеті спеціалізовані структурні наукові підрозділи (основні з яких: науково-дослідна частина (далі – НДЧ), Центр науково-технічної і економічної інформації (далі – ЦНТЕІ), Центр забезпечення якості науки (далі – ЦЗЯН) та дорадчі органи (наукова рада, координаційні ради за науковими напрямками, експертні комісії тощо).

У разі тимчасової відсутності проректора з наукової роботи (відпустка, лікарняний, відрадження), його обов'язки покладаються на одного із його заступників з наділеним правом підпису та проставленням печатки.

3.4. Загальна організація та координація проведення фундаментальних і прикладних досліджень, виконання прикладних науково-технічних (експериментальних) розробок та наданням платних послуг у сфері наукової, науково-технічної діяльності за держбюджетними темами, господарськими договорами, державними і міжнародними науковими грантами та виконання робіт за рахунок базового фінансування ННТІД (далі – НДР, наукові роботи, теми, проекти) в Університеті покладається на науково-дослідну частину.

3.5. Організація ННТІД на загальноуніверситетському рівні в частині управління процесами інформаційного забезпечення ННТІД, поширення науково-технічної інформації, трансферу знань і технологій, оприлюднення результатів наукових досліджень, захисту прав інтелектуальної власності тощо в Університеті покладається на Центр науково-технічної і економічної інформації.

3.6. Організація ННТІД в частині імплементації норм та принципів відкритої науки в наукову діяльність університету, забезпечення доброчесності та етики ННТІД в університеті, моніторингу якості наукових проєктів покладається на ЦЗЯН, діяльність якого регламентується окремим положенням.

3.7. Забезпечення системної роботи з обдарованою студентською молоддю, сприяння поширенню сучасних форм цієї роботи на всіх кафедрах університету та формуванню контингенту майбутніх аспірантів в Університеті здійснює Наукове товариство студентів (слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених (далі – НТСА), яке є частиною системи громадського самоврядування Університету.

3.8. Колективним дорадчим при ректорі органом управління у сфері ННТІД в університеті є наукова рада та інші дорадчі органи, зокрема координаційні ради за окремими науковими напрямками. Вони ухвалюють рішення та напрацьовують рекомендації в межах своїх компетенції, які визначаються відповідними положеннями.

3.9. СумДУ самостійно здійснює перспективне та поточне планування ННТІД. Перспективне планування здійснюється відповідно до стратегічних завдань розвитку університету, для якого наукова і науково-технічна діяльність

МОН України	Положення про організацію наукової, науково-технічної діяльності у Сумському державному університеті	Стор. 5
СумДУ		Версія 03

є головною домінантою розвитку як дослідницького міжгалузевого центру загальнодержавного значення. Щорічно вченою радою університету затверджуються основні завдання на календарний рік, на основі яких складається річний план ННТІД.

3.10. Фінансове забезпечення наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності здійснюється за принципом багатоканальності за рахунок коштів державного бюджету, зокрема базового фінансування ННТІД; коштів замовників науково-технічної продукції з України і з за кордону, грантових коштів, інших джерел не заборонених законодавством.

3.11. Фінансово-господарська діяльність у сфері ННТІД за відповідними бюджетними програмами, у тому числі за рахунок базового фінансування ННТІД, здійснюється на підставі затверджених Міністерством освіти і науки України кошторисів Університету, що є основними планово-фінансовими документами. Механізми розподілу витрат за базовим фінансуванням ННТІД здійснюється відповідно до нормативної бази загальнодержавного та загальноуніверситетського рівнів.

3.12. З метою забезпечення розвитку ННТІД, особливі досягнення у науковій роботі та підготовці науково-педагогічних кадрів, відзначення особистого внеску окремих вчених у забезпечення високого рівня показників Університету з проектної діяльності, оприлюднення результатів наукових досліджень, міжнародної діяльності тощо, в університеті на системному рівні здійснюються заходи пов'язанні із стимулювання та преміювання вчених. Преміювання здійснюється за рахунок коштів загального та спеціального фонду університету та його позабазових структурних підрозділів відповідно до окремих положень, які розробляються та затверджуються в установленому порядку.

4. Забезпечення проведення наукових досліджень, виконання науково-технічних (експериментальних) розробок та надання платних послуг.

Науково-дослідна частина

4.1. Загальні положення про науково-дослідну частину та її функції.

4.1.1. Головні функції НДЧ:

- забезпечення проведення внутрішньоуніверситетських етапів конкурсів проєктів наукових досліджень, виконання науково-технічних (експериментальних) розробок та супроводження підготовки матеріалів для участі у наступних (зовнішніх) етапах конкурсів;
- організація і контроль за виконанням НДР відповідно до затверджених технічних завдань та календарних планів;

МОН України	Положення про організацію наукової, науково-технічної діяльності у Сумському державному університеті	Стор. 6
СумДУ		Версія 03

- здійснення заходів з організації робіт, які пов'язаних з розвитком матеріально-технічної бази проведення досліджень і розробок;
- здійснення заходів з організації впровадження результатів НДР в реальний сектор економіки, суспільну практику тощо;
- організація переговорів із потенційними замовниками науково-технічної продукції університету, зокрема за кордоном;
- забезпечення підготовки та укладання договорів на виконання наукових робіт у встановленому порядку;
- забезпечення розробки технічних завдань (технічних умов, технічних вимог тощо), інших документів, які є підставою для укладання договорів на виконання НДР;
- поточне планування наукових робіт, підготовка проєктів тематичних планів виконання наукових робіт;
- забезпечення своєчасної державної реєстрації наукових робіт, які цього потребують, в Українському інституті науково-технічної експертизи та інформації;
- організаційне забезпечення процесу звітування перед органами управління і статистики за напрямками діяльності НДЧ;
- подання пропозицій щодо створення, реорганізації та ліквідація структурних наукових підрозділів Університету;
- участь в модернізації матеріально-технічної бази структурних наукових підрозділів;
- організація раціонального використання унікального дослідницького та технологічного обладнання, зокрема, яке знаходиться в центрах колективного користування;
- сприяння структурним підрозділам у забезпеченні відповідності застосованих в університеті засобів і методів вимірювань, розробленої науково-технічної, конструкторської та технологічної документації вимогам державних стандартів, технічних умов та інших нормативних документів;
- визначення необхідності захисту прав інтелектуальної власності на окремі результати наукових робіт;
- підготовка та узгодження у встановленому порядку кошторисів видатків на виконання наукових робіт;
- формування договірних цін на виконання наукових робіт за господарчими договорами та грантами;
- розроблення штатного розпису НДЧ Університету;
- участь в організації досліджень і розробок з педагогіки, методики викладання дисциплін, наукових проблем розвитку та вдосконалення вищої освіти тощо;

МОН України	Положення про організацію наукової, науково-технічної діяльності у Сумському державному університеті	Стор. 7
СумДУ		Версія 03

- сприяння впровадженню результатів наукових досліджень і розробок у навчальний процес;
- сприяння у наданні лабораторної бази структурних наукових підрозділів, зокрема центрів колективного користування науковим і технологічним обладнанням, студентам, аспірантам і докторантам для виконання наукових робіт кваліфікаційного характеру;
- участь у реалізації завдань і заходів Цільової комплексної програми «Організації наукової роботи в органічному поєднанні з навчальним процесом»;
- сприяння у широкому залученні студентів, аспірантів та докторантів до виконання наукових робіт з оплатою праці.

4.1.2. Очолює роботу НДЧ – начальник, який призначається на посаду і звільняється з посади наказом ректора у встановленому порядку з дотриманням чинного законодавства. Начальник НДЧ безпосередньо підпорядковується проректору з наукової роботи та є його заступником.

4.1.3. Начальнику НДЧ безпосередньо підпорядковуються керівники структурних підрозділів, які входять до складу НДЧ відповідно до організаційної структури Університету. Йому також функціонально підпорядковуються керівники інших структурних наукових підрозділів та наукові керівники (відповідальні виконавці) НДР.

4.1.4. Начальник НДЧ безпосередньо здійснює керівництво діяльністю науково-дослідної частини, узгоджує плани робіт структурних наукових підрозділів, готує пропозиції щодо розподілу між ними обсягу фінансування, матеріально-технічних ресурсів, формує штатний розпис тощо.

Начальник НДЧ спільно з керівниками НДР відповідає за своєчасне виконання відповідно до технічних завдань держбюджетних НДР, господарських договорів та наукових грантів, впровадження їх результатів в економічну діяльність, суспільну практику та/або навчальний процес, забезпечує раціональне використання коштів (зокрема, базового фінансування ННТІД) дотримання планово-фінансової дисципліни тощо. Повноваження начальника науково-дослідної частини визначаються цим Положенням, типовою посадовою інструкцією із додатками, які затверджуються ректором Університету у встановленому порядку.

Начальник НДЧ погоджує посадові інструкції безпосереднім виконавцям робіт (зав. лабораторії, науковому керівнику теми, науковим, інженерно-технічним працівникам та ін.), які розробляються у встановленому порядку та затверджуються ректором Університету.

МОН України	Положення про організацію наукової, науково-технічної діяльності у Сумському державному університеті	Стор. 8
СумДУ		Версія 03

4.2. Виконавці наукових робіт.

4.2.1. Проведення наукових досліджень, виконання науково-технічних (експериментальних) розробок та надання наукових послуг здійснюється працівниками науково-дослідних лабораторій; навчально-науково-виробничих центрів, науково-дослідних інститутів, центрів колективного користування науковим і технологічним обладнанням, а також інших структурних наукових підрозділів, зокрема спільних із науковими установами Національної або галузевих академій наук України.

4.2.2. Структурні наукові підрозділи, у залежності від рівня підпорядкування, створюються (на кафедрах, факультетах, інститутах, НДЧ тощо) рішенням вченої ради Університету, яке вводиться в силу наказом ректора. Їх діяльність регламентується відповідними Положеннями, які затверджуються у встановленому порядку.

4.2.3. Безпосереднє виконання наукових робіт проводиться колективами структурних наукових підрозділів, до складу яких входять наукові і інженерно-технічні працівники та на умовах оплати праці можуть залучатись науково-педагогічні працівники, здобувачі вищої освіти та, за потреби, представники сторонніх організацій.

4.2.4. Організацію та безпосереднє керівництво виконанням наукових робіт здійснюють наукові керівники. У разі потреби можуть призначатись також відповідальні виконавці НДР, наукові консультанти, інші відповідальні особи.

4.2.5. Покладання обов'язків, призначення та зміна наукових керівників здійснюється залежно від виду наукових робіт, наступним чином:

4.2.5.1. Для наукових робіт, які фінансуються за рахунок коштів Міністерства освіти і науки України або Національного фонду досліджень України, науковим керівником виступає науковий або науково-педагогічний працівник, якій був зазначений у відповідному запиті на фінансування. Зміна наукових керівників таких робіт здійснюється, як правило із числа співавторів запитів, з дозволу замовника робіт (розпорядника коштів вищого рівня). Покладання обов'язків наукового керівника здійснюється наказом ректора в установленому порядку.

4.2.5.2. Для наукових робіт, які фінансуються за рахунок коштів міжнародних грантових фондів, покладання обов'язків наукового керівника, на зазначеного у запиті наукового або науково-педагогічного працівника, здійснюється наказом ректора в установленому порядку.

4.2.5.3. Для наукових робіт, які фінансуються за рахунок коштів господарчих договорів або міжнародних контрактів, науковим керівником виступає працівник Університету, прізвище якого зазначено у договорі

МОН України	Положення про організацію наукової, науково-технічної діяльності у Сумському державному університеті	Стор. 9
СумДУ		Версія 03

(контракті). Підпис ректора (або іншої особи, відповідно до делегування повноважень ректора) на договорі засвідчує покладання на зазначеного працівника обов'язків наукового керівника. Зміна наукового керівника, за необхідності, здійснюється розпорядженням проректора з наукової роботи, проєкт якого вноситься начальником НДЧ.

4.2.5.4 Для наукових робіт пов'язаних із проведенням міжнародних клінічних досліджень науковим керівником виступає працівник Університету, прізвище якого зазначено у договорі (контракті) як відповідального дослідника. Зміна відповідального дослідника, за необхідності, здійснюється додатковою угодою до відповідного договору (контракту) із замовником міжнародних клінічних досліджень.

4.2.6. Виконавці наукових робіт підпорядковуються безпосередньо науковому керівнику. При виконанні НДР науковий керівник:

- здійснює свою діяльність у відповідності з посадовою інструкцією, яка розробляється і затверджується в установленому порядку;
- формує колектив виконавців НДР;
- ініціює розподіл фінансової винагороди між виконавцями НДР відповідно до персонального вкладу кожного у забезпечення виконання умов технічного завдання;
- забезпечує виконання НДР у повному обсязі у строки, встановлені календарним планом, якість якої/якого відповідає умовам, установленим технічним завданням;
- забезпечує високий науковий і науково-технічний рівень результатів досліджень, їх патентну чистоту, дотримання FAIR принципів (відшукуваності (Findable), доступності (Accesible), сумісності (Interoperable) та повторного використання (Reusable)), науково-дослідної доброчесності, наукової етики, досягнення запланованих показників щодо оприлюднення, апробації, впровадження результатів НДР тощо;
- забезпечує дотримання правил внутрішнього розпорядку, трудової дисципліни, правил техніки безпеки і пожежної безпеки тощо;
- підпорядковується безпосередньо керівнику структурного підрозділу, у якому виконується НДР, функціонально – начальнику НДЧ.

4.2.7. На час відсутності наукового керівника його функції, права і обов'язки у разі необхідності покладаються на відповідального виконавця.

4.3. Фінансування наукових робіт.

4.3.1. Фінансове забезпечення виконання наукових робіт, здійснюється за рахунок коштів державного бюджету, органів місцевого самоврядування, коштів установ, організацій та підприємств вітчизняних та іноземних

МОН України	Положення про організацію наукової, науково-технічної діяльності у Сумському державному університеті	Стор. 10
СумДУ		Версія 03

замовників наукових робіт, державних і міжнародних наукових грантів, інших джерел не заборонених законодавством.

4.3.2. Кошти на виконання наукових робіт у національній та іноземній валюті надходять і акумулюються на відповідних окремих рахунках Університету відповідно до чинного законодавства України.

4.4. Планування, організація, облік та звітування.

4.4.1. Основою поточного планування НДР є річні тематичні плани:

- наукових досліджень і розробок, які виконуються за рахунок коштів загального фонду державного бюджету;
- виконання договірних наукових робіт та надання науково-технічних послуг;
- виконання НДР за рахунок власних коштів СумДУ.

Плани затверджуються ректором, а для тематики, яка фінансується за рахунок коштів загального фонду державного бюджету, узгоджуються з Міністерством освіти і науки України.

4.4.2. Планування витрат на проведення НДР за господарчими договорами і грантами здійснюється науковим керівником спільно з відповідальним працівником НДЧ на основі розрахунків, результати яких відображаються в калькуляції кошторисної вартості в цілому за НДР, з обов'язковим виділенням вартості робіт (послуг), які підлягають виконанню у поточному бюджетному році. По завершенню НДР в установленому порядку за необхідності може складатися фактичний кошторис витрат.

4.4.6. Документальне оформлення операцій, пов'язаних із супроводженням проведення наукових досліджень, виконання науково-технічних (експериментальних) розробок або наданням платних послуг у сфері наукової, науково-технічної діяльності, забезпечення їх обліку та складання звітності здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства України.

4.4.7. Облік коштів та витрат здійснюється централізовано бухгалтерською службою Університету за кожною НДР окремо. НДЧ і бухгалтерія забезпечують порівняльну відповідність планових і звітних даних.

4.4.8. Наукові роботи, які фінансуються за кошти державного бюджету України, підлягають державній реєстрації в Українському інституті науково-технічної експертизи та інформації відповідно до вимог чинного законодавства України.

4.4.9. За підсумками виконаних наукових робіт, згідно затверджених технічних завдань і календарних планів, їх виконавцями готуються відповідні звітні матеріали. Для робіт, які фінансуються за кошти державного бюджету України, складаються звіти відповідно до норм діючих Державних стандартів України.

МОН України	Положення про організацію наукової, науково-технічної діяльності у Сумському державному університеті	Стор. 11
СумДУ		Версія 03

4.4.10. Порядок формування загальноуніверситетських накладних витрат НДЧ та розміри відрахування до них регламентується окремим Положенням про формування накладних (непрямих) витрат НДЧ Університету.

4.4.11. Частина коштів за конкретною НДР може бути розподілена на розвиток і підтримку інфраструктури, виконання пошукових досліджень, згідно відповідних розрахунків, та відображена у фактичному кошторисі НДР у вигляді збільшених накладних (непрямих) витрат.

4.4.12. Виходячи із пріоритетних завдань розвитку окремих наукових напрямів та/або започаткування нових перспективних напрямів частина вільних коштів накладних (непрямих) витрат НДЧ можуть спрямовуватись на розвиток матеріально-технічної бази досліджень і розробок наукових підрозділів, зокрема центрів колективного користування науковим обладнанням, та надання внутрішньоуніверситетської грантової фінансової підтримки колективам вчених тощо.

4.5. Прийняття на роботу, оплата праці виконавців наукових робіт, стимулювання та матеріальне заохочення.

4.5.1. Прийняття на роботу для виконання НДР здійснюється у встановленому порядку наступним чином:

4.5.1.1. Штатні працівники та сумісники приймаються наказом ректора до відповідного структурного наукового підрозділу для виконання НДР відповідно до вимог чинного законодавства України на підставі трудових договорів, що укладаються між працівниками і СумДУ. Термін дії трудового договору встановлюється за погодженням сторін, та не може перевищувати терміну виконання НДР, для виконання завдань якої він зарахований.

4.5.1.2. Виконання завдань НДР може здійснюватися із залученням фахівців на підставі договорів цивільно-правового характеру (підряду) у межах чинного законодавства України.

4.5.3. Оплата праці наукових та інженерно-технічних працівників здійснюється у відповідності з чинним законодавством України, нормативними документами МОН України, іншими нормативно-правовими актами України та нормативними документами СумДУ у межах виділеного фінансування.

4.5.4. Оплата праці працівників СумДУ (штатних та сумісників) у відповідності з чинним законодавством України складається з посадових окладів, доплат, надбавок, премій тощо. Надбавки та доплати до посадових окладів наукових співробітників університету встановлюються ректором за поданням начальника НДЧ та узгодженням із проректором з наукової роботи.

4.5.5. Нарахування заробітної плати для працівників здійснюється бухгалтерською службою університету щомісячно згідно табелів обліку

МОН України	Положення про організацію наукової, науково-технічної діяльності у Сумському державному університеті	Стор. 12
СумДУ		Версія 03

робочого часу, які заповнюються і подаються відповідальними особами за кожним структурним науковим підрозділом окремо.

4.5.6. При виконанні наукових робіт/наданні послуг на підставі договору цивільно-правового характеру (підряду), винагорода встановлюється за домовленістю сторін у межах виділеного фінансування.

4.5.7. Матеріальне заохочення та преміювання виконавців НДР здійснюється з метою:

- заохочення кожного працівників у виявленні та реалізації резервів і можливостей підвищення результатів індивідуальної та колективної праці;
- обґрунтування співвідношень в оплаті праці різних категорій працюючих, виходячи з їх ролі у процесі дослідження або розробки, кваліфікаційно-професійного досвіду, складності виконуваних ними робіт та функцій, рівня відповідальності і творчої активності;
- встановлення відповідності між розміром оплати праці та фактичними трудовими зусиллями працівника, виходячи з результатів індивідуальної праці та оцінки особистого внеску в кінцеві результати;
- стимулювання виконання робіт у стислі терміни у разі виникнення такої необхідності;
- стимулювання наукових і науково-педагогічних та інших працівників університету (в тому числі керівного складу), які сприяли у виконанні НДР.

4.5.8. Преміювання виконавців господарського договору або гранту, які створили науково-технічну продукцію, здійснюється поетапно, або за повністю завершений договір/грант, як правило, за умови наявності підписаного сторонами акту здачі-прийняття робіт та надходження коштів за цим договором або грантом на розрахунковий рахунок університету.

4.5.9. Преміювання виконавців держбюджетної тематики, може здійснюватися по завершенню етапу, або НДР в цілому, за умови досягнення якісних і кількісних показників їх виконання, оформлення відповідних звітних документів та надходження коштів на розрахунковий рахунок університету.

4.5.10. Премія може виплачуватись за рахунок економії фонду заробітної плати відповідної НДР (накладних витрат НДЧ). Розміри премій для безпосередніх виконавців НДР (представників інших структурних підрозділів, що сприяють виконанню роботи), встановлюються наказом ректора за поданням наукового керівника (начальника НДЧ) та узгоджується начальником НДЧ і проректором з наукової роботи. Рішення про преміювання проректора з наукової роботи приймається ректором та оформлюється окремим наказом.

МОН України	Положення про організацію наукової, науково-технічної діяльності у Сумському державному університеті	Стор. 13
СумДУ		Версія 03

5. Система науково-технічної інформації і економічної інформації та захисту прав інтелектуальної власності

5.1. Загальні положення про ЦНТЕІ та його функції.

5.1.1. Головними функціями ЦНТЕІ є:

- управління процесом захисту права інтелектуальної власності;
- організація процесу трансферу знань і технологій;
- управління процесом оприлюднення результатів наукових досліджень і розробок;
- організація та управління виданням наукових видань.

5.1.2. Діяльність Університету за напрямками відповідно до зазначеного функціоналу регламентуються окремими положеннями, які розробляються ЦНТЕІ та затверджуються в установленому порядку.

5.1.3. Очолює роботу ЦНТЕІ начальник, який призначається та звільняється наказом ректора та підпорядкований проректору з наукової роботи і є його заступником.

5.2 Захист прав інтелектуальної власності та трансфер знань і технологій.

5.2.1. Засади організації патентно-ліцензійної і винахідницької роботи, охорони прав інтелектуальної власності, комерціалізації об'єктів права інтелектуальної власності у СумДУ, порядок проведення цих робіт (як в Україні, так і на міжнародному рівні) та їх фінансування, а також права і обов'язки автора та Університету визначаються положеннями про організацію захисту прав інтелектуальної власності у СумДУ та трансфер знань і технологій.

5.2.2. Захист прав інтелектуальної власності реалізується на засадах академічної доброчесності процесів здійснення творчої і винахідницької діяльності та оприлюднення її результатів.

5.2.3. Майнові права на службовий об'єкт права інтелектуальної власності переходять до СумДУ з моменту створення службового твору у повному складі, якщо інше не передбачено трудовим договором (контрактом) або іншим договором щодо майнових прав на службовий твір, укладеним між працівником (автором) і СумДУ

5.2.4. Надання дозволу на використання або передачу майнових прав об'єктів права інтелектуальної власності університетом здійснюється через укладання між Університетом та фізичною або юридичною особою договору про відчуження прав або ліцензійної угоди.

5.3. Видання наукових журналів, збірників наукових праць та апробація результатів ННТІД.

5.3.1. СумДУ виступає засновником та співзасновником друкованих і електронних наукових журналів та збірників наукових праць (далі – видання).

МОН України	Положення про організацію наукової, науково-технічної діяльності у Сумському державному університеті	Стор. 14
СумДУ		Версія 03

5.3.2. Журнали створюються у встановленому порядку, мають ідентифікатори в Реєстрі суб'єктів у сфері медіа та міжнародний стандартний серійний номер (ISSN).

5.3.3. Рекомендацію до друку видань дає вчена рада університету за поданням головного редактора.

5.3.4. Загальний контроль за дотриманням порядку видання журналів та принципів діяльності редакційних колегій журналів здійснює проректор з наукової роботи, контроль в частині підвищення рівня журналів та їх відповідності вимогам входження до науково-метричних баз даних Scopus та Web of Science Core Collection – ЦНТЕІ.

5.3.5. Редколегії журналів очолюють головні редактори та їх заступники. До складу редколегій входять також відповідальні секретарі. Головний редактор журналу, засновником якого є СумДУ, призначається наказом ректора. Головний редактор формує редколегію журналу відповідно до вимог, встановлених положенням про видання журналів, та оприлюднює її склад на сайті журналу.

5.3.6. СумДУ виступає організатором та співорганізатором міжнародних, Всеукраїнських та регіональних наукових і науково-технічних нарад, семінарів, симпозіумів та конференцій (далі – наукові заходи).

5.3.7. Наукові заходи, які проводяться Університетом, поділяються на три рівні:

– до наукових заходів першого рівня належать наукові заходи за участю представників не менше, ніж п'яти інших країн включно та публікацією матеріалів або рекомендованих доповідей у виданнях, які індексуються БД Scopus та/або Web of Science Core Collection;

– до наукових заходів другого рівня належать наукові заходи за участю представників менше, ніж п'яти інших країн, а також всеукраїнські конференції, симпозіуми, за участю представників Університетів, наукових установ та організації з інших регіонів України;

– до наукових заходів третього рівня належать інші заходи, які не відповідають вищезазначеним вимогам.

5.3.8. На кожній кафедрі не рідше одного разу на два місяці проводяться відкриті наукові семінари під головуванням завідувачів кафедри або провідних вчених. На наукових семінарах розглядається комплекс питань, які пов'язані з науковими дослідженнями викладачів, співробітників, докторантів і аспірантів та студентів кафедри, в тому числі, обговорюються матеріали дисертаційних робіт і підготовлених до друку наукових статей та питання про можливості укладення договорів з господарської тематики і участь у конкурсах на державні

МОН України	Положення про організацію наукової, науково-технічної діяльності у Сумському державному університеті	Стор. 15
СумДУ		Версія 03

і міжнародні гранти.

5.3.9. Під керівництвом провідних вчених, в університеті діють міжфакультетські наукові семінари, основними завданнями яких є ознайомлення наукової спільноти університету із актуальними напрямками наукових досліджень, поширення наукових результатів, отриманих колективами вчених, обмін інформацією між вченими інститутів та факультетів університету, зокрема з метою започаткування нових міждисциплінарних напрямів наукових досліджень.

6. Міжнародне наукове та науково-технічне співробітництво

6.1. СумДУ здійснює наукове та науково-технічне співробітництво з іноземними науковими установами, закладами вищої освіти, підприємствами, організаціями, фірмами та фондами тощо відповідно до чинного законодавства України.

6.2. Міжнародне наукове та науково-технічне співробітництво Університету спрямовано на:

- проведення спільних з іноземними науковими установами і закладами вищої освіти досліджень і розробок, зокрема з метою одержання конкурентоспроможних науково-прикладних результатів;
- створення спільних з іноземними партнерами наукових лабораторій і центрів;
- залучення коштів міжнародних фондів для фінансування ННТІД у СумДУ, зокрема через участь у найбільш авторитетних міжнародних програмах, що підтримують розвиток наукових досліджень і розробок для подолання світових викликів;
- пошук закордонних замовників науково-технічної продукції і послуг, здійснення відповідних маркетингових досліджень, участь у міжнародних виставках;
- трансфер на світовий ринок науково-технічної продукції через укладання відповідних контрактів та ліцензійних договорів;
- залучення іноземних вчених до роботи у дослідницьких колективах університету;
- забезпечення проходження науковими, науково-педагогічними працівниками, докторантами, аспірантами та студентами наукового стажування за кордоном;
- оприлюднення результатів наукових досліджень і розробок у іноземних виданнях, які індексуються баз даних Scopus та Web of Science Core Collection;
- організацію та участь у міжнародних наукових та науково-практичних конференціях, семінарах, симпозіумах.

МОН України	Положення про організацію наукової, науково-технічної діяльності у Сумському державному університеті	Стор. 16
СумДУ		Версія 03

7. Система забезпечення якості ННТІД

7.1. Питаннями забезпечення якості ННТІД опікується Центр забезпечення якості науки, головними завданнями та функціями якого є:

- сприяння розвитку відкритої науки та відкритих дослідницьких практик;
- забезпечення відкритого доступу до даних та інших результатів досліджень у відповідності до FAIR принципів;
- організація та забезпечення функціонування дослідницької e-інфраструктури відкритої науки;
- організація рецензування запитів на проекти та звітів за результатами виконання НДР (далі – проектна документація);
- надання вченим університету консультативної, інформаційної та практичної допомоги з питань відкритої науки та підготовки проектної документації;
- сприяння дотриманню принципів наукової доброчесності та етичних норм при виконанні наукових робіт та впровадженні їх результатів;
- облік та аналіз основних показників ННТІД за напрямками діяльності ЦЗЯН.

7.2. Діяльність Університету за напрямками відповідно до зазначеного функціоналу регламентуються окремими положеннями, які розробляються ЦЗЯН та затверджуються в установленому порядку.

7.3. Керівництво ЦЗЯН здійснює керівник, який призначається на посаду наказом ректора та підпорядковується проректору з наукової роботи.

8. Наукова рада та інші дорадчі органи

8.1. Наукова рада університету (дані – НР) є дорадчим при ректорі органом управління у сфері ННТІД в університеті. Вона ухвалює рішення та виробляє рекомендації в межах своєї компетенції. Діяльність наукової ради ґрунтується на принципах колегіальності та гласності обговорення питань, які віднесені до її компетенцій.

8.2. Функції і компетенції наукової ради, її склад, порядок організації роботи та взаємодії з іншими підрозділами, права та відповідальності визначаються положенням про наукову раду.

8.3. Наукова рада утворюється строком на два роки. Головою наукової ради є проректор з наукової роботи. Кількісний і персональний склад, заступники голови НР і секретар затверджується наказом ректора.

8.4. До головних компетенцій НР університету належить розгляд питань щодо:

- вироблення стратегії університету у сфері наукової діяльності та напрямів впровадження її результатів;
- визначення перспективних напрямів розвитку наукової та інноваційної

МОН України	Положення про організацію наукової, науково-технічної діяльності у Сумському державному університеті	Стор. 17
СумДУ		Версія 03

діяльності університету;

- стану, проблем і перспектив розвитку окремих наукових напрямів;
- стану науково-дослідної роботи та інноваційної діяльності, публікаційної активності, міжнародного наукового співробітництва, захисту прав інтелектуальної власності, підготовки наукових кадрів тощо як в університеті в цілому, так і в окремих його структурних підрозділах;
- конкурсного відбору проєктів держбюджетних НДР та рекомендацій робіт наукових колективів і окремих вчених для участі у відповідних конкурсах;
- формування тематичних планів наукових досліджень і розробок;
- підсумків виконання держбюджетних НДР, державних і міжнародних наукових грантів та господарчих договорів;
- розвитку матеріально-технічної бази проведення досліджень і виконання розробок;
- прийняття рішень про участь у наукових регіональних, державних і міжнародних програмах та надання рекомендацій стосовно участі проєктів у відповідних конкурсах та укладання договорів із замовниками;
- затвердження тематик науково-дослідних робіт кафедр, що виконуються в межах робочого часу науково-педагогічних працівників;
- обговорення проєктів нормативних документів, що стосуються наукової діяльності та підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів;
- звітування докторантів та їх атестації;
- діяльності спеціалізованих вчених рад;
- звітування стипендіатів, що отримують стипендії і премії для молодих вчених та надання рекомендацій на отримання відповідних стипендій і премій;
- стану і перспектив розвитку наукових видань університету та проведення наукових заходів;
- стану і перспектив розвитку науково-дослідної роботи студентів.

За дорученням ректора або Вченої ради університету наукова рада може розглядати інші питання та ухвалювати відповідні рішення.

8.5. Рішення НР ухвалюються відкритим або таємним голосуванням більшістю голосів її членів, які присутні на засіданні. Кожен член наукової ради має один голос. Рішення НР, як правило, мають рекомендаційний характер, обов'язковими до виконання є ті, що вводяться наказом ректора.

8.6. Для вирішення питань організації і управління ННТІД за окремими науковими напрямами, зокрема, за якими здійснюється державна атестація закладів вищої освіти в частині провадження ними наукової (науково-технічної) діяльності, в університеті можуть створюватися наказом ректора, за поданням проректора з наукової роботи, інші дорадчі органи – координаційні

МОН України	Положення про організацію наукової, науково-технічної діяльності у Сумському державному університеті	Стор. 18
СумДУ		Версія 03

ради за науковими напрямами. План роботи координаційних рад затверджує проректор з наукової роботи, їх засідання, оформлюються протоколом, а рішення з усіх питань ухвалюються відкритим голосуванням.

9. Студентська наукова діяльність

9.1. Складовою науково-технічного потенціалу СумДУ є науковий доробок студентів, який відповідно до чинного законодавства передбачає: науково-дослідну роботу, що включена в графік навчального процесу та роботу, що індивідуально виконується поза графіком навчального процесу.

9.2. Метою залучення студентів до ННТІД у СумДУ є підготовка фахівців з вищою освітою, здатних аналізувати та узагальнювати матеріал, творчо мислити, розв'язувати задачі проблемного і пошукового характеру, самостійно оволодівати новими знаннями, бути професійно мобільними і компетентними.

9.3. Відповідно до стратегічних завдань розвитку СумДУ та, виходячи з тенденцій європейської і світової системи вищої освіти, в Університеті реалізується Цільова комплексна програма «Організація наукової роботи студентів в органічному поєднанні з навчальним процесом» (далі – Програма), яка затверджується вченою радою на трирічний період.

9.4. Інтеграція наукової та навчальної роботи студентів в межах освітніх програм в Університеті передбачає, зокрема такі форми, способи та методи, як:

- фундаменталізація бакалаврських освітніх програм шляхом обов'язкового включення до них освітніх компонентів, спрямованих на набуття загальних компетентностей та компетентностей фундаментального спрямування, уніфікованих для галузі (споріднених галузей) знань;
- підвищення ролі дослідницької компоненти в магістерських освітніх програмах з обов'язковим виділенням освітніх компонентів, що забезпечують як розвиток загальних дослідницьких компетентностей, умінь та навичок міждисциплінарної командної роботи, так і дослідницьких компетентностей з відповідної спеціальності;
- запровадження широкого переліку дисциплін за вибором здобувачів вищої освіти, в яких висвітлюються новітні наукові результати та здобутки наукових шкіл університету;
- виконання студентами комплексу індивідуальних завдань на засадах безперервності та наступності з єдиної наукової тематики, за схемою: курсова робота з дисципліни – комплексна курсова робота зі спеціальності (або кваліфікаційна робота бакалавра) – кваліфікаційна робота магістра, зокрема на замовлення наукових установ і організацій з поглибленою науковою спрямованістю;

МОН України	Положення про організацію наукової, науково-технічної діяльності у Сумському державному університеті	Стор. 19
СумДУ		Версія 03

– можливість зарахування результатів міжнародних, всеукраїнських конкурсів, олімпіад конференцій як результатів навчання на рівні окремих освітніх компонентів (курсів проектів, робіт, навчальних дисциплін, окремих модулів, розділів навчальних дисциплін) освітньої програми.

9.5. До наукової роботи студентів поза графіком навчального процесу належать такі форми:

- проведення наукових досліджень та виконання прикладних розробок з оплатою праці у рамках наукових робіт;
- участь студентів у роботі молодіжних наукових творчих об'єднань (далі – НТО);
- індивідуальна наукова робота студентів під керівництвом викладачів або аспірантів кафедр;
- підготовка та участь у конкурсах наукових робіт і предметних олімпіадах;
- участь у впровадженні наукових розробок у виробництво;
- участь у діяльності бізнес-інкубаторів, стартап-шкіл, підприємницьких клубів, конкурсах та фестивалях інноваційних та/або стартап проектів;
- використання інших форм наукової підготовки студентів, зокрема участь студентів у роботі наукових конференцій, семінарів, літніх/зимових школах, програмах академічної мобільності, стажуванні у закордонних ЗВО та наукових установах.

9.6. В Університеті та його структурних підрозділах діють наукові товариства студентів (слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених, які є частиною системи громадського самоврядування. У роботі НТСА беруть участь особи віком до 35 років включно (для докторів – до 40 років включно), які навчаються або працюють в Університеті. За погодженням з НТСА ректор ухвалює рішення про відрахування з Університету та поновлення на навчання осіб, які здобувають ступінь доктора філософії. Органи управління НТСА формуються на демократичних засадах шляхом виборів. Фінансовою основою діяльності наукового товариства є кошти, визначені вченою радою Університету.

9.7. У структурних підрозділах університету з числа студентів, що займаються ННТІД, створюються наукові творчі об'єднання, до яких належать: гуртки, секції, студентські науково-дослідні лабораторії, інститути, групи, клуби за вподобаннями, «еліт-групи» тощо. Діяльність НТО регламентується відповідним положенням.

9.8. Кожен науково-педагогічний працівник Університету здійснює протягом навчального року керівництво науковою роботою не менше двох студентів, про що обов'язково зазначається у його контракті.

МОН України	Положення про організацію наукової, науково-технічної діяльності у Сумському державному університеті	Стор. 20
СумДУ		Версія 03

10. Прикінцеві положення

10.1. Положення набирає чинності з наступного дня після його затвердження наказом ректора, якщо інше не зазначено тим же наказом.

10.2. У разі наявності розбіжностей між Положенням та документами законодавства, загальної нормативної бази та Положеннями, що затверджені вченою радою, чинною вважається редакція документу (Положення) з більш пізньою датою введення в дію.

10.3. Зміни та доповнення до Положення можуть вноситися рішенням вченої ради Університету, яке вводиться в дію наказом ректора або, у мотивованих випадках, наказом ректора за погодженням з головою вченої ради. У такому ж порядку Положення скасовується.

10.4. Відповідальність за актуалізацію Положення та контроль за виконанням його вимог несуть посадові особи університету відповідно до їх функціональних обов'язків.

10.5. Визнати таким, що втратила чинність попередня версія Положення, яка введена в дію наказом ректора №0384-I від 14 квітня 2021 року.

Відповідальний за укладання Положення
Проректор з наукової роботи

Анатолій ЧОРНОУС

ПОГОДЖЕНО:
Голова Вченої ради

Анатолій ВАСИЛЬЄВ

Начальник ЦНТЕІ

Сергій ГУДКОВ

В. о. начальника НДЧ

Владислав КОНДУСЬ

Керівник ЦЗЯН

Ольга КРАМАРЕНКО